

De belangrijkste wijzigingen

Circa 75 tot 80 procent van de werken in de infrasector wordt uitgevoerd met behulp van de RAW-systematiek. Voor veel cumelaondernemers is het dan ook bekend terrein. Om de systematiek actueel te houden, verschijnt er elke vijf jaar een nieuwe versie. Zo verscheen recent de versie 2020. In dit artikel worden de belangrijkste wijzigingen voor de cumelasector uitgelicht.

De RAW-systematiek geeft opdrachtgevers en opdrachtnemers in de GWW- en groensector een kader om afspraken in bouwcontracten te maken en deze goed vast te leggen. De RAW-besteksystematiek bestaat uit een stelsel van juridische, administratieve en technische voorwaarden dat in Nederland wordt gebruikt voor het samenstellen van contracten in de GWW-sector.

Elke vijf jaar wordt het systeem herzien op basis van voortschrijdend inzicht, wensen uit het veld en gewijzigde wet- en regelgeving. De wijzigingen bestaan uit omnummeringen om artikelen gemakkelijker vindbaar te maken, toevoegingen en wijzigingen van artikelen.

Werk algemene aard: verplaatst naar hoofdstuk 10

De belangrijkste omnummering in de standaard heeft plaatsgevonden ten aanzien van het hoofdstuk 'Werk algemene aard'. Dit is verplaatst van hoofdstuk 61 naar hoofdstuk 10 en zal daardoor ook eerder in een bestek aan bod komen. In dit hoofdstuk zijn bijvoorbeeld de rijplaten en loop-schotten opgenomen (10.14), net als het opsporen van kabels en leidingen (10.21). Het gaat voornamelijk om resultaatsbeschrijvingen die eerder in hoofdstuk 1 en 62 waren opgenomen.

Het ter beschikking stellen (TBS) van werknemers en materieel is geschrapt en vervangen door het 'inzetten' van werknemers en materieel. De TBS-uren werden vaak onjuist toegepast en niet altijd was duidelijk wie de werknemers moest aansturen: de opdrachtgever of de aannemer. Inzetten is nu gedefinieerd als het in actie laten komen van werknemers en/of materieel onder aansturing van de aannemer.

Nieuwe kenmerken: 'H' en 'R'

Als bij de uitvoering van een werk materialen vrijkomen die geschikt zijn voor hergebruik, kan aan deze materialen een kenmerk worden gegeven. Deze kenmerken worden weergegeven in de kolom 'hoeveelheid ter inlichting' achter een bestekspostnummer en de omschrijving. In de 2020-versie worden twee nieuwe kenmerken toegevoegd aan de bekende 'L' (leveren), 'T' (ter beschikking gesteld) en 'I' (hoeveelheid ter inlichting): de letter 'H' en de letter 'R'.

De 'H' geeft aan dat vrijkomende materialen geschikt zijn voor hergebruik zonder bewerking, zoals schone grond of betonstraatstenen. De letter 'R' geeft aan dat de vrijkomende materialen na bewerking geschikt zijn voor hergebruik. Denk hierbij aan betonstraatstenen die eerst moeten worden gebroken voordat ze als fundamenteermateriaal kunnen worden gebruikt.

Risicoregeling

Voor werken van langere duur is in de RAW Standaard de risicoregeling opgenomen om extra kosten met terugwerkende kracht te verrekenen. In de oude Standaard stond in 01.04.02 opgenomen: "De verrekening vindt plaats met behulp van de in de ontleding van de aanneemsom vermelde bedragen voor leveranties van bouwstoffen."

Hieraan is in de 2020-versie toegevoegd "waarop de Risicoregeling GWW van toepassing is verklaard". Voorheen was de risicoregeling op alle leverantieposten van toepassing, nu alleen nog maar wanneer dit van toepassing is verklaard.

Waar de risicoregeling gaat over het verrekenen van prijzen met terugwerkende kracht, gaat een indexeringsregeling over het aanpassen van prijzen voor de toekomst. Op dit moment staat in

voor de cumelasector

RAW STANDAARD
2020

de Standaard nog geen indexeringsregeling, maar die wordt wel verwacht. Daarom is daarvoor alvast ruimte gereserveerd onder 01.05.

Hoofdstuk 1: Algemeen en administratief

Er is een algemene bepaling opgenomen voor transport, opslag en verwerking van bouwstoffen (01.14.02), net als voor het verstrekken van een bewijs van oorsprong (01.14.07). Ook is een definitie opgenomen voor 'inrichting' en 'acceptatiekosten' (01.17.1). Dit allemaal om partijen meer duidelijkheid te bieden.

Hoofdstuk 01.21: Raamovereenkomsten

Het hoofdstuk over raamovereenkomsten is uitgebreid en vereenvoudigd. Daarnaast is buiten hoofdstuk 01.21 geprobeerd een consistentere onderscheid te maken tussen een RAW-bestek en een RAW-raamovereenkomst. Dit zien we bijvoorbeeld terug bij de grootte van de betalingstermijnen in 01.02.04.

'DE TBS-UREN WERDEN VAAK ONJUIST TOEGEPAST EN NIET ALTIJD WAS DUIDELIJK WIE DE WERKNEMERS MOEST AANSTUREN'

Hoofdstuk 01.24: Beeldkwaliteit en KOR 2018

De wijzigingen en aanvullingen zijn het gevolg van de geactualiseerde versie van de Kwaliteitscatalogus openbare ruimte. De KOR-schaalbalk is gewijzigd in de KOR-beeldmeetlat.

Hoofdstuk 01.26: Social return

Social return krijgt steeds meer aandacht, maar er waren geen standaardteksten beschikbaar, waardoor een grote diversiteit aan teksten is ontstaan. De inzet van personen in het kader van social return is daarom opgenomen in de RAW-catalogus en mogelijk terug te vinden in deel 3 van een RAW-bestek. Er zijn geen bepalingen opgenomen in de Standaard.

Hoofdstuk 17:

Verontreinigde grond en verontreinigd water

Gezondheid van personeel moet voorop staan bij werkzaamheden. Daarom is dit hoofdstuk aangepast aan de hand van de in december 2017 (opnieuw) uitgegeven publicatie 'Werken in en met verontreinigde bodem', waarin extra aandacht is voor veiligheid en gezondheid. Om herhaling te voorkomen, wordt verwezen naar deze publicatie en is niet alles in de Standaard zelf opgenomen.

Hoofdstuk 18: Grondwerken

In dit hoofdstuk zijn een aantal NEN-normen geactualiseerd, maar inhoudelijk is er weinig veranderd.

Hoofdstuk 25: Riolering

Ook hier zijn aanpassingen gedaan naar aanleiding van gewijzigde NEN-normen. Het deel hoofdstuk rioolrenovatie is herzien, waarbij voorbereidende werkzaamheden zijn toegevoegd aan de resultaatsbeschrijvingen.

Hoofdstuk 51: Groenvoorzieningen

In de bomensector gelden drie standaardwerken: het Stadsbomenvademecum, het Handboek Bomen en de Standaard. Gepoogd is om het hoofdstuk in de Standaard af te stemmen op de andere twee documenten.

In de RAW 2015 eindigt de 'plantgarantie' bij de oplevering van het werk, terwijl het in de praktijk ook gewenst is om het noodzakelijke onderhoud na oplevering door de aannemer te laten uitvoeren als onderdeel van de garantie. Daarom kan het opleveren van de aanplantwerkzaamheden in het contract als afzonderlijk moment worden benoemd. Voor het onderhoudswerk moet wel een afzonderlijke bestekspost zijn opgenomen (deelhoofdstuk 51.4 wordt herzien in de zomer van 2021).

Hoofdstuk 62: Tijdelijke verkeersmaatregelen

Het verkeersplan, de verkeerstekening en de verkeersmelding hebben een nadrukkelijke plek gekregen in de Standaardbepalingen, omdat deze in

'HET VERKEERSPLAN, DE VERKEERSTEKENING EN DE VERKEERSMELDING HEBBEN EEN NADRUKKELIJKE PLEK GEKREGEN IN DE STANDAARDBEPALINGEN'

de praktijk veelal verkeerd werden toegepast. Er wordt onderscheid gemaakt tussen drie scenario's voor het verkeersplan: de opdrachtgever die het plan en de tekening maakt, de opdrachtgever die alleen het plan maakt en de opdrachtgever die geen van beide stukken maakt. Op die manier moet de opdrachtgever zich volgens CROW gaan realiseren dat hij de aangewezen partij is om de stukken op te stellen en niet de aannemer.

'VOORHEEN WAS DE RISICOREGELING OP ALLE LEVERANTIEPOSTEN VAN TOEPASSING, NU ALLEEN NOG MAAR WANNEER DIT VAN TOEPASSING IS VERKLAARD'

Hoofdstuk 71:

Sport- speel en recreatievoorzieningen

Vanuit gemeenten is verzocht om met teksten te komen voor een uniforme beschrijving van de werkzaamheden en technische bepalingen voor speeltoestellen. Er zijn daarom nieuwe resultaatsbeschrijvingen en bepalingen toegevoegd aan de Standaard 2020. Een belangrijk onderwerp is uiteraard de valdempende ondergrond. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen los materiaal (zand, grind, boomschors en houtsnippers), tegels (rubbertegels, rubber grastegels en rubber-betontegels) en vloeren (rubber gietvloer, kunststofvloer, kunstgras). Daarnaast zijn de speeltoestellen naar aanschafwaarden en urgentieklassen ingedeeld, zodat voor gerelateerde werkzaamheden een inschatting kan worden gemaakt voor bijvoorbeeld het verplaatsen en reinigen van de speeltoestellen.

Daarnaast is nog expliciet opgenomen in 17.13.01 dat de speellocatie bereikbaar moet zijn met voor de in het bestek opgenomen werkzaamheden gebruikelijk materieel. Beperkingen in bereikbaarheid dienen daarom expliciet te worden vermeld.

Hoofdstuk 81: Bitumineuze verhardingen

Een houder van teerhoudend asfalt moet regelen dat het thermisch wordt gereinigd in één van de vier thermische reinigers in Nederland. Gezien deze beperkte opties wordt toegestaan dat teerhoudend asfalt wordt afgegeven bij een tussenopslag, mits dit is opgenomen in het bestek. Daarbij kan de opdrachtgever ervoor kiezen om een bepaalde tussenopslag voor te schrijven of voorschrijven dat de aannemer keuzevrijheid heeft. Daarnaast is ook alvast voorgesorteerd op de nieuwe Europese normen, al zijn die nog niet definitief bekend.

De 2020-versie kan vanaf nu worden toegepast en dat wordt ook geadviseerd, omdat de nieuwste versie het beste aansluit bij de nu geldende wet- en regelgeving. Een oude versie kan nog wel worden gebruikt, dus let bij nieuwe opdrachten goed op welke versie van toepassing is verklaard. In de regel hanteert CROW een overgangperiode van zes maanden.

CROW heeft verschillende digitale introductiebijeenkomsten gegeven. De meest gestelde vragen tijdens die bijeenkomsten zijn verzameld en op www.raw.nl te raadplegen. Daar zijn ook een naslagwerk en omnummerlijsten te vinden.

Mocht je nu een bepaald hoofdstuk veel gebruiken, pak dan vooral het naslagwerk erbij. Daarin is per hoofdstuk toegelicht wat er is veranderd, waardoor je snel kunt zien waar je bij nieuwe inschrijvingen op moet en kunt letten.

Heb je nog vragen of wil je even sparren? Neem gerust contact op!

Tekst: Gerd Bouw-van de Bunt, adviseur juridische zaken
Foto's: Cumela Communicatie